

Programma Nationaal Vaderschapssymposium 2016

Symposiumthema:

Van vaders naar vaderschap. Waarom betrokken vaderschap van belang is voor kinderen.

Datum:

Vrijdag 17 juni 2016, 10:00 – 17:00 uur

Locatie:

Universiteit van Amsterdam, Science Park 904, 1098 XH Amsterdam, Zaal SP C0.05

Georganiseerd door:

Vader Kennis Centrum in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, WOMEN Inc. en Trias Pedagogica.

Accreditatie:

Het Vaderschapssymposium is NIP geaccrediteerd.

Kosten:

De deelnemersbijdrage is € 150,- (€45,- voor studenten), inclusief lunch.

Aanmelding:

U dient zich vooraf aan te melden voor het symposium in verband met de beperkte capaciteit van de zaal.

Aanmelden? <http://www.uva.nl/nieuws-agenda/agenda/congressen-en-symposia/item/vaderschapssymposium-2016.html>

Dagvoorzitter: Lars Anderson, journalist en debatleider <http://www.larsanderson.com>

PROGRAMMA

09:30   Ontvangst en inschrijving

Ochtendprogramma met 4 keynote presentaties

10:00 – 10:45   **Wat is de rol en pedagogische betekenis van vaderschap?**
Prof. Dr. Renske Keizer (bijzonder hoogleraar Vaderschap, Universiteit van Amsterdam)

10:45 – 11:30   **Vaderschap en gehechtheid: Vader als “tweede moeder”?**
Dr. Nicole Lucassen (Pedagogische Wetenschappen, Erasmus Universiteit)

11:30 – 11:45   Pauze

11:45 – 12:15   **Positief betrokken vaderschap**
Em. Prof. Dr. Louis Tavecchio (em. hoogleraar Pedagogiek, Universiteit van Amsterdam)

12:15 – 12:45   **Betrokken vaderschap en gedeeld ouderschap in de Europese en internationale context**
Drs. Peter Tromp (voorzitter Vader Kennis Centrum, president Platform voor Europese Vaders)

12:45 – 13:30   Lunchpauze

Middagprogramma met op de praktijk gerichte themalezingen naar keuze in twee rondes, het slotdebat en de Vaderdagtrofee uitreiking

13:30 – 14:15   Ronde 1
Themalezing 1: Vorm geven aan en kenmerken van een vadervriendelijke bedrijf
Saskia de Hoog (WOMEN Inc.) en Michelle Joore (Gender Studies, Universiteit van Utrecht). O.l.v. Paul Bastianen (Vader Kennis Centrum),
Themalezing 2: Cultuur-sensitief handelen bij het betrekken van vaders
Abdellah Mehraz (Trias Pedagogica)

14:15 – 15:00   Ronde 2
Themalezing 3: Vaderinclusief beleid: Hoe vaders bereiken en betrekken?
Peter Tromp (Vader Kennis Centrum), Carolien Gravesteijn en Susan Ketner (Lectoraat Ouderschap en Ouderbegeleiding, Hogeschool Leiden). O.l.v. Louis Tavecchio (Universiteit van Amsterdam)
Themalezing 4: Van hoogwerkers, verkleed als Batman en het klimmen op bruggen naar hoe doen we het nu?
Bas van 't Hoff (Vader Kennis Centrum) en Benjamin Wondergem (Vader Kennis Centrum)

15:00 – 15:15   Pauze

15:15 – 16:00   **Slotdebat**
Eindebat aan de hand van vier stellingen uit de themalezingen met Renske Keizer, Nicole Lucassen, Louis Tavecchio en Peter Tromp onder leiding van Lars Anderson

16:00 – 16:45   **Uitreiking Vaderdagtrofee m/v 2016**
Pitches door de drie genomineerde projecten en bekendmaking van de winnaar door juryvoorzitter Peter Tromp

16:45   Borrel

Samenvattingen van presentaties en themalezingen

Wat is de rol en pedagogische betekenis van vaderschap?

Prof. Dr. Renske Keizer (bijzonder hoogleraar Vaderschap, Universiteit van Amsterdam)

In de wetenschap stonden vaders lange tijd langs de spreekwoordelijke pedagogische zijlijn. Door gestegen echtscheidingspercentages, hogere arbeidsmarktparticipatie van vrouwen en meer egalitaire opvattingen over de taakverdeling tussen ouders, heeft de rol van vaders in de ontwikkeling van hun kinderen echter een steeds centralere plek ingenomen in het wetenschappelijke (en het maatschappelijke) debat.

Het meeste vaderschapsonderzoek richt zich op *wat* de vader doet en welke invloed dat gedrag heeft op de ontwikkeling van het kind. Onderbelicht zijn de *omstandigheden* waaronder de invloed van vader op de ontwikkeling van hun kind nu het grootst dan wel kleinst is.

Keizer besteedt in haar onderzoek en haar lezing expliciet aandacht aan de bredere context welke het gedrag van vader en de invloed van vader op de ontwikkeling van het kind kan beïnvloeden. Meer specifiek bestudeert zij in hoeverre de invloed van vader op de ontwikkeling van zijn kind afhangt van de taakverdeling in het gezin, de familiestructuur en sociale klasse waarin vader zich begeeft, de ontwikkelingsfase van zijn kind en ook het land waarin vader woont.

Kernboodschap: Het bestuderen van de wisselwerking tussen sociale structuur, familieomgeving, en het gedrag van vaders creëert niet alleen een beter begrip van de rol die vaders spelen in de ontwikkeling van hun kinderen, maar biedt beleidsmakers ook handvaten om beleid te ontwikkelen dat beter aansluit bij de wensen en noden van vaders, moeders, kinderen, gezinnen, en samenlevingen.

Vaderschap en gehechtheid: Vader als “tweede moeder”?

Dr. Nicole Lucassen (Pedagogische Wetenschappen, Erasmus Universiteit)

Bij de gehechtheidrelatie tussen ouder en kind draait het om de balans tussen het gebruik van de ouder als veilige basis en de exploratie van de omgeving. In de meeste gehechtheidstudies ligt de focus op de rol van de moeder. In deze lezing wordt aandacht besteed aan onderzoek uitgevoerd naar de gehechtheidrelatie van kinderen met hun moeders en vaders en de vraag welke rol vader heeft binnen deze relatie. Kunnen vaders worden beschouwd als “tweede moeder”?

Positief betrokken vaderschap

Em. Prof. Dr. Louis Tavecchio (em. hoogleraar Pedagogiek, Universiteit van Amsterdam)

De betekenis van vaders wordt binnen de wetenschap pas sinds kort onderkend – en daarbuiten nog lang niet voldoende. Uit onderzoek van de laatste 20 jaar komt de vader naar voren als een krachtige factor in de opvoeding. Positief betrokken vaderschap kenmerkt zich door spel(en), uitdaging, het verkennen en nemen van risico's, aanmoediging van onafhankelijkheid en, later in de ontwikkeling, ondersteuning bij de overgang naar de wereld buiten het gezin. De unieke rol van vaders blijkt niet alleen tijdens de kindertijd, maar blijft ook belangrijk in de adolescentie en jongvolwassenheid. Het is hard nodig vaders te erkennen en krachtig te stimuleren in hun rol als belangrijke, primaire opvoeder.

Betrokken vaderschap en gedeeld ouderschap in de Europese en internationale context

Drs. Peter Tromp (voorzitter Vader Kennis Centrum, president Platform voor Europese Vaders)

Niet alleen in Nederland, maar ook in Europees en internationaal verband is sprake van een toenemende herwaardering en aandacht voor de pedagogische rol en betekenis van vaders en mannen voor de ontwikkeling van kinderen. Op diverse niveaus worden, al dan niet wettelijke, initiatieven ontplooid om vaders en mannen meer bij de opvoeding en zorg voor kinderen te betrekken en te komen tot een vader- en manneninclusief beleid op diverse terreinen, zoals het betaald ouderschapsverlof, het voortgezet ouderschap na scheiding, de zorg in de kinderopvang, het onderwijs in het basisonderwijs, de inrichting van opvoedingsondersteuning etc. De Raad van Europa adviseerde bijvoorbeeld onlangs in een resolutie uit

oktober 2015 aan alle lidstaten om co-ouderschap na scheiding in de familiewetgeving tot uitgangspunt te nemen in plaats van het huidige uitgangspunt van éénouderschap. En gedeeld en gelijkwaardig ouderschap door vaders en moeders na scheiding krijgt in steeds meer landen ook erkenning in de nationale familiewetgeving. Ook in de vertegenwoordiging op Europees en internationaal niveau maken vaders en mannen een inhaalslag. Waar zij tot nu toe nagenoeg ontbraken is nu sprake van een beginnende emancipatiebeweging door vaders en mannen rond de zorg en opvoeding van kinderen en zijn de eerste Europese en internationale organisaties van vaders en mannen opgericht en actief, zoals bijvoorbeeld het Platform voor Europese Vaders (PEF).

Tromp besteedt in zijn lezing aandacht aan deze eerste Europese en internationale ontwikkelingen en de thema's en onderwerpen die daarbij een rol spelen. Kunnen we nog wat leren van de ons omringende landen?

Themalezing 1: Vorm geven aan en kenmerken van een vadvriendelijke bedrijf

Saskia de Hoog (WOMEN Inc.) en Michelle Joore (student Gender Studies, Universiteit van Utrecht). O.l.v. Paul Bastianen (Vader Kennis Centrum)

Wanneer is een bedrijf 'vadvriendelijk' en wat levert het een werkgever op? In deze interactieve sessie deelt Michelle Joore van de Universiteit van Utrecht de resultaten van haar onderzoek naar de wensen van (aanstaande) vaders. Tegen wat voor obstakels lopen zij aan bij het balanceren van werk en gezin? Saskia de Hoog van WOMEN Inc. gaat vervolgens in op de opbrengsten van 'zorgvriendelijk beleid' voor werkgevers. Zij presenteert de uitkomsten van een whitepaper waarin samen met Great Place to Work is onderzocht hoe voorlopers op het gebied van zorg-werk balans scoren op ziekteverzuim, groei van de onderneming, aantrekken van talenten en aantal vrouwen in topfuncties. Met als praktijkcasus het bedrijf & samhoud die 2 maanden betaald vaderschapsverlof biedt aan haar mannelijke medewerkers. Er wordt gezamenlijk een prikkelende stelling geformuleerd voor het slotdebat. Paul Bastianen zal vanuit het Vader Kennis Centrum de sessie begeleiden.

Themalezing 2: Cultuur-sensitief handelen bij het betrekken van vaders

Abdellah Mehrnaz (Trias Pedagogica)

Landelijk gezien is de betrokkenheid van vaders bij de opvoeding van hun kinderen gering gebleken. Enerzijds heeft dit te maken met de culturele diversiteit in het land, waarbij het in diverse culturen niet gebruikelijk is om als vader betrokken te zijn bij de dagelijkse praktijk van opvoeden van kinderen. Anderzijds vormt het bereiken van (migranten)vaders nog altijd een uitdaging voor reguliere opvoedinstanties, terwijl deze vaders wel vragen en onzekerheden hebben over de opvoeding. Versterken van vaderschap – met name onder vaders met diverse etnische achtergronden – vraagt een benadering die op de vragen, leefsituaties en ontmoetingsvoorkeuren specifiek afgestemd is op vaders. Abdellah Mehrnaz zal in deze workshop ingaan op de culturele en etnische invulling van vaderschap en welke benaderingen toepasbaar zijn bij het bereiken van vaders van verschillende achtergronden. Er wordt ook hier gezamenlijk een pakkende stelling geformuleerd voor het slotdebat.

Themalezing 3: Vaderinclusief beleid: Hoe vaders bereiken en betrekken?

Peter Tromp (Vader Kennis Centrum), Carolien Gravesteyn en Susan Ketner (Lectoraat Ouderschap en Ouderbegeleiding, Hogeschool Leiden). O.l.v. Louis Tavecchio (Universiteit van Amsterdam)

Vroeger was het zo dat wanneer het over 'ouders' ging, vaak 'moeders' bedoeld werden. Vaders werden domweg niet gevraagd, of niet bereikt. Gelukkig is dat de afgelopen jaren anders geworden en is er steeds meer bekend over de (unieke) rol van vaders in de opvoeding. Maar hoe bereik en betrek je in de praktijk vaders nu beter (1) bij de zorg en opvoeding van kinderen, (2) bij de opzet van opvoedingsonderzoek en (3) bij het beleid en handelen van opvoedings- en onderwijsinstellingen, (jeugd-)hulpverleningsinstellingen, consultatiebureau's, etc.? Peter Tromp zal vanuit beschikbaar buitenlands onderzoek naar het bereiken en betrekken van vaders en zijn ervaring met vaderhulpverlening vanuit het Vader Kennis Centrum aanbevelingen doen voor het bereiken en betrekken van vaders. Carolien Gravesteyn en Susan Ketner zullen vanuit hun Leidse ouderschapsonderzoek "Leuker voor later" voor het Lectoraat Ouderschap en Ouderbegeleiding van de Hogeschool Leiden, vanuit drie perspectieven aanbevelingen doen voor het bereiken en betrekken van vaders: de wetenschap, de praktijk en de ouderlijke werkvloer. Er is daarbij

gelegenheid tot gesprek en discussie met de deelnemers en er wordt wederom een stelling geformuleerd voor het slotdebat. Louis Tavecchio zal deze sessie begeleiden.

Themalezing 4: Van hoogwerkers, verkleed als Batman en het klimmen op bruggen naar hoe doen we het nu?

Benjamin Wondergem (Vader Kennis Centrum) en Bas van 't Hoff (Vader Kennis Centrum)

Al decennia lang wordt het nieuws beheerst door ouders die tijdens een echtscheiding het contact met hun kind/de kinderen verliezen. Uit mediaberichten blijkt dat de gevolgen hiervan soms desastreus kunnen zijn. Zo'n tien jaar geleden trokken de ouders die het contact hadden verloren media aandacht door op bruggen en rechtbanken te klimmen, in hoogwerkers te staan en door zich daarbij te verkleden als superhelden zoals Batman. De laatste jaren zien we deze vorm van actie voeren niet meer terug.

Betekent dit dat we verder zijn gekomen en er geen actie meer nodig is? Of strijden we op een andere manier voor gelijkwaardig ouderschap?

Tijdens deze workshop willen we antwoord geven op deze vragen. Twee ervaringsdeskundigen, Benjamin Wondergem en Bas van 't Hoff, zullen aan de hand van hun eigen praktijkervaringen en de hulpverlening aan derden een beeld geven van de huidige stand van zaken. Er wordt gezamenlijk weer een prikkelende stelling geformuleerd voor het slotdebat.